

Kultura demonstriranja

Robert Foltin

Prijevod: Boris Buden

Protestni pokret protiv globalizacije dodao je tradicionalnim akcionističkim formama ljevice kao što su demonstracije, manifestacije, itd., nove oblike direktne akcije, blokade ili okupiranja javnog prostora na primjer. Pritom se javljaju i takve akcionističke forme koje sadrže karnevalske elemente. Takav jedan koncept je i Pink-Silver. Pri takvom nastupu žene i muškarci navlače crveno-ružičasto-srebrne kostime, pritom izrazito naglasavajući ženske atribute i (većinom u samba ritmovima) plesu na demonstracijama protiv policije. Radical Cheerleading predstavlja izvođenje koreografija u jednom kontekstu u kojem takva vrsta akcije i performansa na prvi pogled uopće ne odgovara. Pored zabave koju takvi uzitkom ispunjeni pokreti sami po sebi priredjuju, ovdje je riječ i o tome da se dominantnim oblicima reprezentacije suprotstavi nešto što se u kontekstu političkih demonstracija ne očekuje.

Protiv pozitivnog ili negativnog poretka

Politička grupiranja vide sebe uvijek kao zastupnike nekih imaginarnih masa. Između ostalog, stalo im je do toga da predstavljaju dijelove demonstracija. U stvari, vrijeme organiziranih blokova je prošlo, ne postoji više nikakva organizacijska forma koja bi mogla izraziti razlicitost želja i potreba demonstrantica i demonstranata (ukoliko je takva forma ikada i postojala). Tu nepredstavljivu razlicitost sudionica i sudionika vladajući diskurs pretvara u pregledni poredak. Tako imamo na prvom mjestu one s kojima vlast može razgovarati, takozvane "razumne" koji se sastoje uglavnom od pripadnika i pripadnika tradicionalnih (lijevih) stranaka i nevladinih organizacija (NGO-a), potom imamo različite lijeve i lijevoradikalne male grupe koje sanjare o tome da postanu predstavnici masa i napokon tu su i oni s kojima se ne može razgovarati, naime oni koje su policija i mediji konstruirali kao "crni blok". Karnevalski oblici akcije niti se pokušavaju prilagoditi vladajućim strukturama niti se upustaju u rituale ulične borbe kojima dominiraju muškarci. Oni (za sada) nisu integrirani, a ne mogu se ni predstaviti tako negativno kao "crni blok".

Nasa kreativnost protiv kapitalističkog sistema

Kapitalistički (radni) uvjeti kao što su u općenitom smislu potčinjavanje i izrabljivanje u posljednjem su se desetljeću masivno promijenili (dakle razvili u smjeru koji se s jedne strane označuje kao postfordizam, a s druge kao društvo kontrole). Dok su nas ranije, institucije kao što su škola, rad, obitelj, normirale i prilagođivale sistemu, taj isti sistem danas funkcionira tako što iskoristava našu kreativnost i naše komunikativne i društvene sposobnosti. Podjele između rada i slobodna vremena, između umjetnosti i rada, između reklame i zadovoljstva, tendencijski su pred nestajanjem. Prisiljeni smo našu kreativnost ili uvrnuti kako bismo mogli kapitalistički funkcionirati, ili moramo tu našu kreativnost prodati. Pink-Silver i druge karnevalske forme predstavljaju mogućnost da naše želje, naš uzitak, naša kreativnost i naš život barem kratkorocno, za vrijeme trajanja neke demonstracije, usmjerimo protiv kapitalističkog sistema.

Ponovno prisvajanje naše tjelesnosti

Novi odnosi kapitala takodjer su povezani s jednom drugom formom izrabljivanja nasih tijela - socijalne i komunikativne sposobnosti (kao zenske sposobnosti na primjer) sve su vise trazene. Nasa tijela (od osmjeha prodavacice pa sve do socijalnih i komunikativnih struktura u uredu) igraju sve vecu ulogu u kapitalistickom izrabljivanju. Spolnospecificna podjela rada u proizvodnji i reprodukciji pomjerena je iz obitelji na drustvo. Dozivljavanje nasih tijela u opozicijskoj akciji moze se na taj nacin shvatiti kao barem privremeno ponovno prisvajanje nase tjelesnosti.

Uciniti vidljivom konstrukciju naseg spola

Cheerleaders, posebice u americkom drustvu, igraju vaznu ulogu u potvrđivanju tjelesne spolnosti. Kontrast u odnosu na igrace rugbyja, naglasavanje sekundarnih obiljezja spola, potvrđivanje su razlike medju spolovima. U tom smislu, one su ukljucene u kontekst sportskih priredbi. Demonstracije i direktne akcije na prvi su pogled spolno neutralni konteksti, u samoj reprezentaciji medjutim događa se to da - kao i u jeziku - se muskost poklapa s općenitoscu, dok su zene i zenskost takoreci dodaci: kao sto se u jeziku zenski nastavci (demonstrant-ica) dodaju ili kao sto se na pozornici muskome pjevacu ili moderatoru u pozadini dodaje zensko tijelo. Pink & Silver kao i Radical Cheerleading izlazu zenske atribute u prvi plan, ometaju dakle "neutralni" kontekst demonstracije.

Pobuna kao karneval

Pravo demonstriranja uvedeno je kako bi se otpor određenih grupa stanovništva usmjerio na kontrolirane kolosjeke. Ranije je svaka demonstracija veoma brzo poprimala karakter pobune. Radilo se dakle o tomu da se određeni javni prostori obrane od državne sile. Ti oslobođeni prostori, ta kratkotrajna oslobođenja uglavnom su se neposredno pretvarala u feste. I aktualni socijalni pokreti uvijek su povezani s militantnoscu ("nasilje"). Tek prijetnja da ce se stanoviti elementi pobune omaknuti kontroli stvara onaj prijelomni moment koji u siroj gradjanskoj javnosti dovodi do reakcija i predstavlja prvi korak sirenju jednog pokreta. Pretvori li se medjutim militantnost u ritual ulicne borbe, nestaje spontanost, dolazi do organiziranja i to je vec simptom poraza doticnog pokreta, njegove paralize, kraj feste, a time i pobunjenickog pokreta. Karnevalske forme akcije kao sto je Pink & Silver predstavljaju element anticipacije zivota koji je neodvojiv od iskustva pobune.

Pink & Silver predstavlja mogucnost da se izvan tradicionalnih formi reprezentacije aktiviraju kreativnost i tjelesnost koje potice kapitalizam kako bi se kroz taj kontekst dovela u pitanje konstrukcija spolnosti i anticipirali elementi vesele pobune. Taj oblik demonstracije samo je JEDNA mogucnost koja tek u ogranicenoj mjeri moze postici subverzivni ucinak. Ukoliko se takve strukture etabliiraju, prijeti opasnost da i one takodjer postanu dijelom reprezentacije koja se uvijek moze kontrolirati. Kreativnost i tjelesnost u tom slucaju postali bi neka vrsta ukrasnog dodatka, kao sto je to primjerice cesto slucaj sa zenskim elementom u vladajućem drustvu. I subverzija spolnih uloga potvrdila bi se ritualizacijom i ponavljanjem. Za sada nam se medjutim u tome jos uvijek otvara mogucnost da probijemo oklop "normalnosti". Ako i to takodjer izgubi svoju subverzivnost, bit cemo prisiljeni iznova potraziti nove oblike pobune.